Sanja Magdaleni

Några iakttagelser om sociologins historia – och samtid

Medan jag var på väg till AF-borgen i Lund och Sociologförbundets Årskonferens 2007, kände jag helt plötsligt historiens vingslag. Som illustration till en paperpresentation om två svenska sociologipionjärer (Fritz Croner och Joachim Israel) tog jag med mig en bild av (enligt bildtexten) Einar Tegen, Torgny Segerstedt och fru Croner. Vid närmare eftertanke slog det mig att bilden var tagen (troligen av Fritz Croner) den första maj 1935 precis på samma plats där vår konferens pågick, nämligen utanför AF-borgen. Fritz Croner hade då anlänt till Lund för att påbörja sitt forskningsprojekt om tjänstemannaklassen i Sverige och tog en promenad med sina värdar för att bekanta sig med staden. Av personerna på bilden associeras oftast enbart Torgny Segerstedt som sociologins pionjär. Som den första professorn i vad som definierades som ”den moderna sociologin” hade han stor inflytande över både sociologins inriktning och historieskrivningar. Einar Tegens bidrag till sociologins tillblivelse liksom hans pionjärstatus började utforskas först på senare tid. Fritz Croner har hamnat i bakgrunden såväl på bilden som i historieskrivningar. Hade Croner inte dokumenterat sina insatser i en självbiografi (Croner, 1966) hade vi kanske inte vetat mycket om dem. Kan det finnas fler dolda aspekter av sociologins historia?

Den andra konferensdagen begav jag mig i en paus mellan två programpunkter till Erik Dahlbergsgatan, en gata där Fritz Croner enligt hans uppgift bodde under sina år i Lund. På vägen dit passerade jag förbi minnesskyltar uppsatta på några hus för att bevara minnet av personer som anses viktiga för Lunds (stadens och universitetets) historia. På en av skyltarna stod det exempelvis att Hedda Andersson (1861–1950, Skånes första kvinnliga student och Sveriges andra kvinnliga läkare) bodde i ett hus på en parallellgata. Jag såg ingen liknande skylt som skulle informera vandraren om att Fritz Croner bodde på Erik Dahlbergsgatan och exakt var. På tillbakavägen till konferenslokalerna i AF-borgen kom jag att tänka på Croners självbiografi och försökte föreställa mig hur det kändes för honom att gå till sitt arbete på Statistiska institutionen, där han å ena sidan fick möjlighet att genomföra en av Sveriges första empiriska sociologiska studier och å andra sidan av sina arbetskollegor blev bemött som en främling som man inte riktigt räknade med. Croner skriver i sin självbiografi att han mot slutet av Lundatiden blev tilldelad ett arbetsrum med egen ingång och inte behövde träffa sina arbetskamrater, vilket ytterligare förstärkte hans känsla av att vara exkluderad ur institutionsgemenskapen (Croner, 1966:247-248).

Vad är det som gör att vissa personer har blivit ihågkomna och andra osynliga/bortglömda i den svenska sociologins historia? Hur har minnesskyltar i historieskriv-

ningar rests – och för vem? Har det någon betydelse att männen har dominerat historieskrivandet (Ekerwald, 2007)? Vilka aspekter av vårt ämnes historiska arv återstår att belysa? Dessa frågor bör betraktas i förhållande till diskussionen som har pågått ett tag internationellt om att sociologernas Hall of Fame är en selektiv konstruktion (Connell, 1997). Bland annat har uppmärksammats att en rad personer som aktivt medverkat i sociologins utveckling har blivit utelämnade från eller marginaliserade i ämnets historik. Detta har i sin tur lett till en diskussion kring hur man bör handskas med *lost-and-found* historier.

Historieskrivningen är alltid selektiv i någon mening. Det som utelämnas från den kan dock vara minst lika intressant som det som berättas. För att spana efter dolda aspekter av den svenska sociologins utveckling kommer jag i denna korta uppsats göra en historisk-sociologisk analys av sociologins historieskrivning. Utgångspunkten tas i en ny läsning av befintligt biografiskt material om svensk sociologi. Med biografiskt material menar jag här självbiografier och hågkomster av och intervjuer med sociologer. Generellt, både internationellt och i Sverige, handlar detta material om män och manliga minnen (Magdaleni, 2004). Detta mönster finns även i materialet som jag kommer att använda. Till exempel presenterar antologin *Om svensk sociologi* (Fridjónsdóttir, 1987) hågkomster skrivna av enbart manliga professorer. Antologin *Den svenska sociologins födelse* (Bengtsson & Mollander, 1998) innehåller intervjuer med fyra sociologiprofessorer, samtliga män.

En förklaring till ovanstående mönster är att befintliga studier om den svenska sociologins historia huvudsakligen har fokuserat på grundandet av sociologiska institutioner och på deras företrädare (professorer). Ett sådant perspektiv, medvetet eller omedvetet, har resulterat i att sociologer som inte hade tjänster högre upp i den akademiska hierarkin i regel lyser med sin frånvaro från historieskrivningen. Jag vill påpeka att befintliga personliga minnen inehåller spår av en annan, hittills oberättad, historia. Uppsatsen ställer därför fokus på två historier som ”inte finns” i generella skildringar av den svenska sociologins tillkomst och utveckling. Det ena gäller kvinnliga pionjärer inom sociologin och det andra Fritz Croners medverkan till sociologins tillkomst. Med utgångspunkt i dessa fall diskuteras sedan betydelsen av selektiva historieskrivningar för fältets nutida utveckling.

Varför vet vi så lite om kvinnliga pionjärer inom sociologin?

Den mest oväntade upptäckten i mitt avhandlingsarbete om sociologins historiska framväxt var att det hade funnits kvinnliga pionjärer inom sociologin (Magdaleni, 2004). Med kvinnliga pionjärer menade jag kvinnor födda i slutet av 1800-talet (då sociologin började växa fram) som tänkte sociologiskt, försökte utveckla sociologisk teori och metod, medverkade i sociologiska undersökningar, skrev sociologiska texter och aktivt bidrog till sociologins uppkomst som akademisk disciplin och profession. Trots att dessa kvinnliga pionjärer var erkända av sina samtida, hamnade de sedan i glömska men började återupptäckas i samband med kvinnorörelsen inom sociologin som växte fram i slutet av 1960- och början av 1970-talen. Ett utkast om kvinnliga

pionjärer inom sociologin som jag presenterade på en tidigare årskonferens bemöttes med en stor dos skepticism. Det är glädjande att se att kvinnliga pionjärer idag, ungefär tio år senare, omnämns i kontexter där de annars troligen inte hade fått plats – även om det vore ännu bättre om man, istället för oftast symbolisk omnämning, började diskutera deras bidrag till sociologins utveckling på allvar.

I avhandlingen fokuserar jag på kvinnliga pionjärer som var samtida med trojkan Marx/Weber/Durkheim: Harriet Martineau, Beatrice Potter Webb, Marianne Weber, Charlotte Perkins Gilman, Jane Adams, Anna Julia Cooper och det kvinnliga nätverket vid universitetet i Chicago. Som potentiella kvinnliga pionjärer som var verksamma vid samma tid i Sverige nämner jag Fredrika Bremer och Ellen Key, vars liv och arbete uppvisar många likheter med kvinnliga pionjärer internationellt. Både Bremer och Key företog utlandsresor och publicerade sina iakttagelser om olika aspekter av den sociala frågan i form av reseskildringar. Dessutom hade de kontakter med några internationella kvinnliga sociologipionjärer och kände till deras idéer. Uppgiften att närmare undersöka förekomsten av sociologiskt tänkande i deras verk lämnar jag dock åt framtida forskning – då det för närvarande förs ringa diskussion kring deras relevans för sociologins tidiga utveckling i Sverige.

Om man i stället väljer att utgå från sociologins institutionalisering och den första professuren i Uppsala år 1947, såsom historien om ”den moderna sociologin” är konstruerad, borde mellankrigstiden vara en period av intresse för sociologins tillblivelse. Det är påfallande att historieskrivningar som täcker denna period innehåller få kvinnliga namn. Att selektionen av förgrundsgestalter kan styras av olika logiker kan illustreras med exemplet Alva Myrdal (1902–1986) som var verksam vid den tiden. Det intressanta är att Alva Myrdal har fått erkännde som kvinnlig sociologipionjär internationellt. Som den enda svenska kvinnliga representant omnämns hon i den kollektiva bio-bibliografin över professionens förmödrar *Women in Sociology*, där hennes vetenskapliga och organisatoriska bidrag till sociologins (och samhällsvetenskapernas) utveckling samt hennes engagemang för fred, som bland annat resulterade i att hon blev tilldelad Nobels fredspris år 1982, skildras (Ollenburger, 1991).[1] I svenska historieskrivningar, i synnerhet de som fokuserar på sociologins akademisering, är dock Alva Myrdal så gott som osynlig. En möjlig förklaring till detta är att hon aldrig hade någon akademisk position eller karriär i Sverige. De senaste årens forskning om Myrdal har dock lyft fram hur hon aktivt medverkade i sociologins tillkomst i Sverige genom att dels introducera internationell sociologisk forskning för svensk publik, dels genomföra egna studier främst inom ämnena familjesociologi, utbildning, pedagogik och fredsforskning (Ekerwald, 2000; Lyon, 2004). Dessutom var hon aktiv som föreläsare i olika studiecirklar och vid Socialpedagogiska seminariet, som hon startade och var rektor för under perioden 1936–48. Myrdals utnämningar i internationella organ – som chef för FN:s socialdepartement och ledare för UNESCO:s socialveten-

[1] Som kuriosa kan nämnas att Alva Myrdal därmed hamnar i sällskap med två andra kvinnliga sociologipionjärer som även de blev Nobels fredspristagare: Jane Adams (1931) och Emily Green Balch (1946).

skapliga avdelning i Paris – talar också om hennes anseende inom dåtidens internationella samhällsvetenskapliga kretsar. Varför har man då valt att förbise henne i historieskrivningar?

Framställs några kvinnor, och hur, som delaktiga i sociologins utveckling? En studie av kommunikationsmönster och kommunikationsbarriärer i de svenska sociologiinstitutionerna på 1960-talet (Boalt m.fl,1976), som konstaterade att kvinnliga sociologer var få och betraktades åtminstone av den äldre generationen sociologer (läs: män) som något ”udda”, kan användas för att illustrera hur pass genusbaserade strukturerna var i vilka sociologin utvecklades. Författarna går så långt som att hävda att för att avancera i karriären var det viktigt att inte vara kvinna, att inte lämna institutionen, att inte ha stark ego samt att inte välja avhandlingsämne självständigt. Inte särskilt överraskande pekar studien på ett samband mellan att vara kvinna och att uppvisa tendensen att lämna institutionen. Förklaringen till detta, enligt författarna, var att kvinnorna varken fick anställning eller status där. Denna studie belyser – utan att författarna resonerar kring det – att kvinnliga sociologer fick förhålla sig till manliga praktiker i dåtidens sociologiska gemenskap.

Vi vet ytterst litet om sociologins utveckling ur de kvinnliga pionjärernas synpunkter. Detta av den enkla anledningen att det finns få erinringar skrivna av kvinnliga pionjärer. I en av dem som finns tillgängliga, skildrar Carin Boalt (1995) hur hon som en av två kvinnor i slutet av 1930-talet arbetade som tjänsteman i Kooperativa Förbundet, där hon bland annat utformade studiehandledningar i olika ämnen och medverkade i undersökningen *27 000 måltider*, som lyfte fram förekomsten av könsskillnader i kostvanor. Boalt ger oss en inblick i att sociologiska undersökningar vid den tiden kunde göras även i olika arenor utanför akademin. Hon medverkade även i uppbyggnaden av Hemmens forskningsinstitut, där studier av olika hemrelaterade frågor bedrevs, däribland utifrån ett sociologiskt perspektiv. Boalt började läsa sociologi relativt sent i livet och tog licentiatxamen 1963. Anställd som assistent vid Sociologen i Stockholm mellan åren 1962 och 1964, undervisade hon i familje- och bostadsfrågor, information och metodkurser samt medverkade i ett flertal sociologiska studier. Dessutom var hon ordförande i Stockholms sociologförening 1963. I samband med att hon fick professuren i byggnadsfunktionslära vid Kungliga Tekniska Högskolan i Lund, kom hennes anknytning till sociologifältet med tiden att försvagas.

Finns det några spår av kvinnliga pionjärer i befintligt biografiskt material av män? Ett enkelt sätt att ta reda på det är att undersöka vilka sociologins manliga pionjärer nämner i sina hågkomster som sina inspirationskällor, kollegor eller bekanta. Materialet som används här som underlag har samlats in från slutet av 1970-talet till slutet av 1980-talet.

Ulla Bergryd intervjuade i slutet av 1970-talet några av första och andra generationens sociologiprofessorer (Torgny Segerstedt, Gösta Carlsson, Gösta Karlsson, Gunnar Boalt, Edmund Dahlström, Carl-Gunnar Janson, Ulf Himmelstrand) för att samla in deras minnesbilder av sociologins tillkomst. Professorerna nämner vilka de inspirerades av samt vilka deras kollegor och lärjungar var. I intervjumaterialet hittar man ytterst få kvinnliga namn. Torgny Segerstedt minns exempelvis Alva Myrdal (”ja

just det, Alva, just det") först när Bergryd ställer en följdfråga om *Kris i befolkningsfrågan*. I ett annat svar antyder han att det hade funnits kvinnor som deltog i sociologiska undersökningar men osynliggör dem för kommande generationer: "…och vad dom nu hette, jag har glömt bort alla dom där flickorna". Att man inte alltid räknade med kvinnliga sociologer inser man även av Gunnar Boalts kommentar: "det är bara det att Christina tog jag aldrig på allvar". Undantaget är Edmund Dahlström som berättar om sitt samarbete med några kvinnliga kollegor i projekt om kvinnofrågan och jämställdhet.

Antologin *Om svensk sociologi* (Fridjónsdóttir, 1987), som publicerades tio år senare, bygger även den på hågkomster av sexton sociologiprofessorer. Även här har fokus på just professorer medfört att biografiskt material har skrivits av män. Rita Liljeström, som även hon var sociologiprofessor vid den tiden, kunde dock ha varit med (Ekerwald, 2007). Minnesförlusten vad gäller kvinnliga pionjärer och kollegor genomsyrar de flesta bidrag om sociologins historia som publicerats här.

Samma mönster återkommer även i antologin *Den svenska sociologins födelse* (Bengtsson & Mollander, 1998). Möjligtvis på grund av att sociologins pionjärer vid den tidpunkten fått reflektera över sin bild av sociologins tillkomst vid ett flertal tillfällen tidigare, innehåller hågkomster i denna antologi mer detaljerade redogörelser för intervjupersonernas kollegiala nätverk och deras betydelsefulla andra. Man kan se en liten skillnad mellan den äldre och den yngre generationen sociologiprofessorer som medverkar i boken. Representanter för den äldre generationen (Segerstedt och Pfannenstil) nämner varken att de influerats av någon kvinnlig sociolog eller samarbetat med någon kvinnlig kollega i något projekt. Av drygt åttio namn som Segerstedt minns är fyra kvinnor. Bland över 120 namn som Pfannenstil redovisar hittar man enbart en kvinna (Eva Lindblad som var hans student). De yngre, Dahlström och Israel –som även de huvudsakligen refererar till andra män – berättar att de även inspirerats av kvinnliga akademiker, diskuterat verk skrivna av kvinnor och samarbetat med kvinnliga kollegor. Dahlström nämner dessutom feminismens framväxt och sin medverkan i forskningen om kön och familj sedan 1960-talet, där han samarbetat med ett flertal kvinnliga sociologer.

I de manliga pionjärernas hågkomster framstår sociologin generellt som en manlig värld. Detta behöver inte med nödvändighet betyda att de individuella sociologerna i praktiken varken hade eller umgicks med några kvinnor. Faktum är dock att de har valt att minnas sina manliga kollegor och sina manliga nätverk. Genom att huvudsakligen referera till andra män osynliggjorde de – medvetet eller omedvetet – kunskapen om kvinnliga kollegor för kommande generationer.

Hur svensk är den svenska sociologins historia?

Att sociologins utveckling i Sverige under efterkrigstiden har påverkats av internationella influenser, särskilt från amerikansk sociologi, är välkänt (Fridjónsdóttir, 1987). Den första generationen sociologiprofessorer åkte på studievistelser till USA medan amerikanska sociologer kom till Sverige och bidrog till det "internationella korsdra-

get". Jag vill påpeka att det internationella utbyte av idéer inleddes redan tidigare, under perioden som för nuvarande vanligtvis betecknas som sociologins förhistoria. Sveriges geografiska läge i Europas periferi har sannerligen bidragit till detta. Även "tidiga" svenska sociologer tillbringade vanligtvis kortare eller längre perioder utomlands. Gustaf Steffen, innehavare av Sveriges första professur i nationalekonomi och sociologi, sökte sig till England och Tyskland och påverkades av dåtidens samhällsvetenskaplig forskning. Att verk av ett flertal internationella sociologipionjärer översattes till svenska vid förra sekelskiftet tyder också på att det då fanns en publik med ett intresse för den sociala frågan och sociologiska idéer. Internationella influenser fortsatte även under mellankrigstiden, då bl a ett antal tyska sociologer med judisk bakgrund flydde till Sverige.

Att alla som har medverkat i sociologins etablering som ett akademiskt ämne inte med automatik får en plats i historieskrivningar kan illustreras med hänvisning till fallet Fritz Croner. Till viss del kan Croners livsöde även belysa betydelsen av utländsk bakgrund för sociologins praxis och historieskrivning. Som Croner beskriver i sin självbiografi (Croner, 1966), var han docent i sociologi med en påbörjad karriär i Tyskland när han i mitten av 1930-talet blev tvungen att emigrera till Sverige. Med hjälp av sina tidigare kontakter med socialdemokratiska kretsar, bland andra Gunnar Myrdal, försökte han skaffa sig fotfäste i sitt nya hemland. På grund av att han inte var svensk medborgare och inte heller hade någon svensk examen fick Croner dock inte ha någon anställning vid svenska universitet. Detta strukturella hinder hade konkreta följder för hans möjligheter att skapa sig en plats inom akademin (och även i historieskrivningar). När Croner flyttade till Lund för att påbörja sin forskning om tjännstemännen fick han stöd av en annan sociologipionjär, Einar Tegen. Croner (1966) beskriver hur han i mitten av 1930-talet uppmuntrades av Tegen att hålla kurser i sociologi vid Lunds universitet. Avsaknaden av en formell anknytning till universitetet gjorde att hans seminarier inte kunde införas i föreläsningskatalogen utan informationen meddelades på filosofiska fakultetens anslagstavla. Denna för svensk sociologi viktiga seminarieserie – med tanke på att flera av deltagarna senare blev sociologiprofessorer – förde i praktiken en ganska anonym tillvaro bland andra meddelanden på anslagstavlan. Dessutom var resurser för undervisningen väldigt begränsade. Croner medger att han med tiden tröttnade att hålla i seminarierna, bland annat för att man från termin till termin behövde "tigga ihop" medlen för dess finansiering. Han beskriver sina insatser för att grunda sociologin i Sverige i sin självbiografi enligt nedan:

> "Det för trettio år sedan djärva försöket att etablera sociologin som en självständig vetenskap bredvi de traditionella vetenskaperna i Lund hade utan tvivel lyckats. I dag då vi har fem professorer i sociologi med lika många institutioner är det kanske inte så lätt att sätta sig in i en universitetsatmosfär, so inte visade sig särskilt uppmuntrande gentemot dessa nymodiga idéer, i synnerhet som de härrörde från en vetenskapsman som inte var född i Sverige och inte ens hade någon svensk examen" (1966:242).

Förutom att hålla kurser i sociologi tog Croner tillsammans med Tegen initiativet till

att bilda Sociologiska föreningen i Lund. Under sin kortvariga existens var Föreningen en viktig arena för diskussion av sociologiska idéer och teorier. Flera av den första generationens sociologiprofessorer deltog i föreningens verksamhet, däribland Torgny Segerstedt och Bertil Pfannenstil.

I historieskrivningar nämns dock Croners bidrag till sociologins tillkomst i förbigående eller inte alls. På grund av att Croner aldrig fick någon akademisk position blir hans insatser för att grunda sociologin osynliggjorda i historieskrivningar som utgår från formella akademiska positioner. Befintlig biografiskt material innehåller ett fåtal spår som talar om Croners deltagande i ämnets framväxt. Några seminariedeltagare och medlemmar i Sociologiska föreningen i Lund som sedan blev sociologiprofessorer nämner Croner i sina hågkomster om sociologins tidiga utveckling. I antologin *Om svensk sociologi* nämner Torgny Segerstedt kortfattat att Croner var tysk, flykting, intresserade sig för tjänstemannaklassen och faktainsamlingsmetoder. I den senare antologin *Den svenska sociologins födelse* tilldelar Segerstedt Croner något större uttrymme och säger bland annat att ”seminarierna spelade en roll även de för framväxten av ett intresse för sociologi” (Bengtsson & Mollander, 1998:32). Detta kan tolkas som ett erkännande av seminariernas betydelse, även om Segerstedt tillägger att han gick på dem både av intresse och av pliktkänsla mot de landsflyktiga. Segerstedt berör inte Sociologiska föreningen i Lund i sina erinringar. Bertil Pfannenstil refererar till Croner som ”en landsflyktig från Tyskland/Berlin”. Han noterar att Croner, tillsammans med Tegen, grundade Sociologiska föreningen i Lund (Fridjónsdóttir, 1987; Bengtsson & Mollander, 1998:68).

Återkommande i materialet är att Croner beskrivs med hänvisning till antingen hans utländska bakgrund (”tysk”) eller hans status vid ankomsten till Sverige (landsflyktig intellektuell, flykting). Croner reduceras vanligtvis till sin flyktingstatus och hans tidigare akademiska meriter som docent i sociologi osynliggörs helt. Detta mönster reproduceras sedan i andra texter som behandlar sociologins historia. I antologin Den svenska sociologins födelse beskrivs Croner i en fotnot som ”tysk sociolog, verksam i Sverige sedan 1930-talet” (Bengtsson & Mollander, 1998:32). Det var först på senare tid som Croners insatser för sociologins utveckling började omvärderas (Nilsén, 1997).

Skriv historia!

Den vanliga skildringen av den svenska sociologins historia daterar sociologins tillkomst till inrättandet av den första sociologiprofessuren i Uppsala år 1947. Denna bild konstruerades och användes i mitten av 1940-talet för att framgångsrikt skapa plats åt sociologin i akademin. Idag vet vi att sociologin även har en annan, tidigare historia (se t ex Hansen et al, 1997). Denna uppsats har också belyst att sociologifältet har skapats av flera pionjärer än de som vanligtvis förkommer i historieskrivningar, vars insatser bör närmare utforskas.

Vilken betydelse har kunskapen om våra sociologipionjärer för samtida sociologi? Inblickar i deras liv och arbete fördjupar vår förståelse av den sociala kontext i vilken

sociologin växte fram. Genom att analysera deras specifika villkor i förhållande till fördelningen av positioner inom sociologifältet kan vi skaffa oss en bättre kunskap om hur olika typer av stängningsmekanismer genomsyrade sociologiprofessionens organisation och struktur – och huruvida dessa förändrades över tid. Detta är relevant och kan dels ge en mera inklusiv syn på sociologins historia, dels belysa hur olika arbetsvillkor påverkade chansen att bli upptagen som en del av historien.

Det har blivit dags att öppna upp historieskrivandet och inrikta det såväl bakåt i tiden som på infallsvinklar som hittills är obelysta. Hur skulle exempelvis sociologins historia se ut om den var skriven ur lektorernas perspektiv? Vad vet vi om möjligheterna och svårigheterna med att bedriva sociologiska undersökningar utanför akademin? Hur utvecklades olika delfält inom sociologin och av vem? Detta är exempel på fragment i historieskrivningen som vi vet lite om. För att skapa en mera inkluderande historiskrivning behöver vi bland annat nya källor för historieskrivandet. Här vill jag ansluta mig till Ekerwald (2007), som uppmanar svenska sociologer att skriva sociologins historia ur sin specifika vinkel. Dessutom behöver vi starta en diskussion om arkivfrågan ännu en gång. Vilken typ av material finns bevarat och vad behöver kompletteras för att möjliggöra framtida forskning om sociologins historia?

Bäst vore nog om man gick ifrån synen på historieskrivandet som en bisyssla, något som nedtecknas vid sidan av ordinarie (viktigare) forskning och i mån av tid. Forskningen om sociologins historia, i synnerhet om den bedrivs ur ett sociologiskt perspektiv, kan belysa hur vårt gemensamma historiska arv fortsätter att påverka vår samtid.

Referenser

Bengtsson, Jan & Anders Molander (1998) *Den svenska sociologins födelse*. Daidalos. Göteborg.

Boalt, Carin (1995) *Återblick – Studier av samspelet människa-miljö. Ett liv med forskning och familj*. Forskningsrapport nr. 23. Sociologiska institutionen. Stockholms universitet. Stockholm.

Boalt, Gunnar m fl (1976) *Communication and Communication Barriers in Sociology*. Almqvist & Wiksell International. Stockholm.

Connell, Robert W. (1997) ”Why Is Classical Theory Classical?”. *American Journal of Sociology*. Vol 102, nr 6:1511-1557.

Croner, Fritz (1966) *Ett liv i vår tid*. P.A. Norstedt & Söners Förlag. Stockholm.

Ekerwald, Hedvig (2007) ”Modernitetens hjältar eller…? Frågor kring sociologins beskrivning av sin historia”. Paper presenterat vid Sociologförbundets årskonferens i Lund.

Fridjónsdóttir, Katrín (red)(1987) *Om svensk sociologi: historia, problem och perspektiv*. Carlssons.

Hansen, Lars et al. (1997) *Sociologi i tiden. Bakgrund, utveckling, framtid*. Daidalos. Göteborg.

Lyon, Stina E. (2004) ”The use of biographical material in intellectual history: writing about Alva and Gunnar Myrdal’s contribution to sociology”. *International*

Journal of Social Research Methodology. Vol. 7. No. 4: 323-343.

Magdaleniń Sanja (2004) *Gendering the Sociology Profession: Sweden, Britain and the US*. Almqvist & Wiksell International. Stockholm.

Nilsén, Åke (1997) "Sociologiska föreningen i Lund 1936-1949". I: Hansen, Lars et al. *Sociologi i tiden. Bakgrund, utveckling, framtid*. Daidalos. Göteborg.

Ollenburger, Jane C. (1991) „Alva Myrdal". I: Deegan, Mary Jo (red) *Women in Sociology. A Bio-bibliographical Sourcebook*. Greenwood Press. New York, Westport, Connecticut London.